ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Тосонцэнгэл сумын Сум дундын ойн ангийн 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ЗАА-2022/27/СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Улиастай хот 2022 он	Дарга, Тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа Утас: 70463612 Цахим хаяг: batundraa@audit.gov.mn Ахлах аудитор : Б.Дагвасүрэн Утас:99014227 Цахим хаяг:dagvasurenb@audit.gov.mn Аудитор П.Ганцолмон Утас:70157405 Цахим хаяг:uliastaivanaudit@ubaudit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. **Аудитын санал дүгнэлт** 2

2. **Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл**

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 4

2.2 Аудит хийсэн үр дүнгийн тайлан 5

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 7

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 8

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 10

3. **Аудитын тайлан**

3.1 Ерөнхий зүйл 12

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт 12

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 12

3.4 Материаллаг байдал 13

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга 13

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 14

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг 14

3.8 Аудитын гол асуудал 14

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал, Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт, бусад хууль тогтоомж 14

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 15

4. **Аудитын илрүүлэлт** 15

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

1. Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс:7046-36-12

2022.02.24 № 1302/426.

танай ______ -ны № ______ -т

ТОСОНЦЭНГЭЛ СУМЫН СУМ ДУНДЫН ОЙН АНГИЙН ДАРГА Г.ТӨРМӨНХ-д

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Тосонцэнгэл сумын сум дундын ойн ангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Тосонцэнгэл сумын сум дундын ойн ангийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

012025257

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР Д.БАТ-УНДРАА

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл
2.1 Аудит хийсэн Санхүүгийн байдлын тайлан

Тайлант хугацаа: 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,757,824.00**	**4,095,400.00**
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	2,757,824.00	4,095,400.00
354	**Хангамжийн материал**	2,757,824.00	4,095,400.00
35420	Аж ахуйн материал	317,000.00	457,400.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	452,824.00	1,650,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	1,988,000.00	1,988,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**194,495,617.96**	**182,451,435.68**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	194,495,617.96	182,451,435.68
392	**Биет хөрөнгө**	39,695,617.96	27,651,435.68
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	21,297,640.00	21,297,640.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,487,547.44	-8,231,321.16
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	61,903,765.00	61,903,765.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-40,288,973.60	-48,688,348.64
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	47,297,318.86	47,297,318.86
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-47,297,318.86	-47,297,318.86
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	4,871,487.55	4,871,487.55
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-4,871,487.55	-4,871,487.55
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	8,229,950.80	8,229,950.80
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,959,216.80	-6,860,250.32
393	**Биет бус хөрөнгө**	154,800,000.00	154,800,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	154,800,000.00	154,800,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**197,253,441.96**	**186,546,835.68**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**732,756.44**	**-**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	732,756.44	-
413	**Өглөг**	732,756.44	-
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	732,756.44	-
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**196,520,685.52**	**186,546,835.68**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	196,520,685.52	186,546,835.68
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	158,355,080.00	158,355,080.00
51101	Өмч: - төрийн	158,355,080.00	158,355,080.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	37,965,825.80	27,991,975.96
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	37,965,825.80	37,965,825.80
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	-9,973,849.85
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	199,779.72	199,779.72
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**197,253,441.96**	**186,546,835.68**

2.2 Аудит хийсэн Санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**103,168,300.00**	**131,773,642.46**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**17,981,753.54**	**21,597,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	17,981,753.54	21,597,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	17,981,753.54	21,597,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	17,981,753.54	18,777,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	2,820,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**85,186,546.46**	**110,176,642.46**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	77,396,300.00	78,096,642.46
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	77,396,300.00	78,096,642.46
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	7,790,246.46	32,080,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны	7,790,246.46	32,080,000.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**118,596,895.78**	**141,747,492.31**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**118,596,895.78**	**141,747,492.31**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	117,875,453.32	140,747,492.31
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	83,212,602.63	81,080,344.94
210101	Үндсэн цалин	81,397,602.63	81,080,344.94
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	1,815,000.00	-
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	10,505,453.81	10,536,049.63
210201	Тэтгэврийн даатгал	7,144,471.85	7,292,835.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	840,525.75	810,803.41
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	672,420.20	648,642.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	166,983.52	162,160.68
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,681,052.50	1,621,606.82
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	1,584,145.54	2,836,824.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	133,345.54	134,000.00
210302	Түлш, халаалт	1,450,800.00	2,702,824.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,111,760.00	5,588,517.88
210401	Бичиг хэрэг	353,100.00	125,326.42
210402	Тээвэр, шатахуун	1,525,740.00	5,149,441.46
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	232,920.00	313,750.00
2105	**Нормативт зардал**	198,000.00	198,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	198,000.00	198,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	2,068,700.00	248,700.00
210604	Урсгал засвар	2,068,700.00	248,700.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	150,000.00	300,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	150,000.00	300,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	2,896,128.00	27,914,873.58
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,697,780.00	27,245,825.58
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	126,968.00	540,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	44,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	24,380.00	27,200.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	47,000.00	57,348.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	15,148,663.34	12,044,182.28
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	15,148,663.34	12,044,182.28
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	721,442.46	1,000,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас,**	721,442.46	1,000,000.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	721,442.46	1,000,000.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**-15,428,595.78**	**-9,973,849.85**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**-15,428,595.78**	**-9,973,849.85**

2.3 Аудит хийсэн Цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	158,355,080.00	199,779.72	68,741,657.51	**227,296,517.23**
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**158,355,080.00**	**199,779.72**	**68,741,657.51**	**227,296,517.23**
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-15,347,235.93	**-15,347,235.93**
C08	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**158,355,080.00**	**199,779.72**	**37,965,825.80**	**196,520,685.52**
D01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**158,355,080.00**	**199,779.72**	**37,965,825.80**	**196,520,685.52**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**158,355,080.00**	**199,779.72**	**37,965,825.80**	**196,520,685.52**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт,	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-9,973,849.85	**-9,973,849.85**
D09	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**158,355,080.00**	**199,779.72**	**27,991,975.96**	**186,546,835.68**

2.4 Аудит хийсэн Мөнгөн гүйлгээний тайлан

Тайлант хугацаа: 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**103,168,300.00**	**131,773,642.46**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**17,981,753.54**	**21,597,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	17,981,753.54	21,597,000.00
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	17,981,753.54	21,597,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	17,981,753.54	18,777,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	2,820,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**85,186,546.46**	**110,176,642.46**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	77,396,300.00	78,096,642.46
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	77,396,300.00	78,096,642.46
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	7,790,246.46	32,080,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод	7,790,246.46	32,080,000.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**103,168,300.00**	**131,773,642.46**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**103,168,300.00**	**131,773,642.46**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**102,446,857.54**	**130,773,642.46**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	81,925,300.00	81,813,101.23
210101	Үндсэн цалин	80,110,300.00	79,998,101.23
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	1,815,000.00	1,815,000.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	11,060,000.00	10,536,049.77
210201	Тэтгэврийн даатгал	7,782,900.00	7,292,836.13
210202	Тэтгэмжийн даатгал	819,300.00	810,803.41
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	655,400.00	648,642.74
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	163,900.00	162,160.67
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,638,500.00	1,621,606.82
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	2,036,969.54	4,034,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	133,345.54	134,000.00
210302	Түлш, халаалт	1,903,624.00	3,900,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,182,560.00	5,588,517.88
210401	Бичиг хэрэг	423,900.00	125,326.42
210402	Тээвэр, шатахуун	1,525,740.00	5,149,441.46
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	232,920.00	313,750.00
2105	**Нормативт зардал**	198,000.00	198,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	198,000.00	198,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	2,068,700.00	248,700.00
210604	Урсгал засвар	2,068,700.00	248,700.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	150,000.00	300,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	150,000.00	300,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	2,825,328.00	28,055,273.58
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр	2,626,980.00	27,358,225.58
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	126,968.00	540,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	50,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	24,380.00	27,200.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	47,000.00	79,348.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**721,442.46**	**1,000,000.00**
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	721,442.46	1,000,000.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	721,442.46	1,000,000.00
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	-
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	-
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	-

2.5 Аудит хийсэн Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны			
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**96,317,800.00**	**94,102,200.00**	**2,215,600.00**	**98%**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**96,317,800.00**	**94,102,200.00**	**2,215,600.00**	**98%**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**96,317,800.00**	**94,102,200.00**	**2,215,600.00**	**98%**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**81,925,300.00**	**81,091,658.77**	**833,641.23**	**99%**
210101	Үндсэн цалин	80,110,300.00	79,276,658.77	833,641.23	99%
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	1,815,000.00	1,815,000.00	-	100%
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**11,060,000.00**	**10,536,049.77**	**523,950.23**	**95%**
210201	Тэтгэврийн даатгал	7,782,900.00	7,292,836.13	490,063.87	94%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	819,300.00	810,803.41	8,496.59	99%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	655,400.00	648,642.74	6,757.26	99%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	163,900.00	162,160.67	1,739.33	99%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,638,500.00	1,621,606.82	16,893.18	99%
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**716,000.00**	**716,000.00**	**-**	**100%**
210301	Гэрэл, цахилгаан	122,000.00	122,000.00	-	100%
210302	Түлш, халаалт	594,000.00	594,000.00	-	100%
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**1,146,500.00**	**737,091.46**	**409,408.54**	**64%**
210401	Бичиг хэрэг	123,900.00	123,900.00	-	100%
210402	Тээвэр, шатахуун	634,000.00	349,441.46	284,558.54	55%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	388,600.00	263,750.00	124,850.00	68%
2105	**Норматив зардал**	**198,000.00**	**198,000.00**	**-**	**100%**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	198,000.00	198,000.00	-	100%
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	248,700.00	248,700.00	-	100%
210604	Урсгал засвар	248,700.00	248,700.00	-	100%
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**748,600.00**	**300,000.00**	**448,600.00**	**40%**
210702	Дотоод албан томилолт	748,600.00	300,000.00	448,600.00	40%
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**274,700.00**	**274,700.00**	**-**	**100%**
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	150,000.00	150,000.00	-	100%
210803	Даатгалын үйлчилгээ	50,500.00	50,500.00	-	100%
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	27,200.00	27,200.00	-	100%
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	47,000.00	47,000.00	-	100%
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**96,347,800.00**	**95,102,200.00**	**1,245,600.00**	**99%**
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**77,375,200.00**	**77,375,200.00**	-	**100%**
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	77,375,200.00	77,375,200.00	-	100%
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ**	**18,972,600.00**	**17,727,000.00**	**1,245,600.00**	**93%**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	18,942,600.00	17,697,000.00	1,245,600.00	93%
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	30,000.00	30,000.00	-	100%

2.6 Аудит хийсэн Нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**36,671,442.46**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**36,671,442.46**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	36,671,442.46
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	721,442.46
210101	Үндсэн цалин	721,442.46
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	3,318,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	12,000.00
210302	Түлш, халаалт	3,306,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	4,851,426.42
210401	Бичиг хэрэг	1,426.42
210402	Тээвэр, шатахуун	4,800,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	50,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	27,780,573.58
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	27,358,225.58
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	390,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	32,348.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	32,080,000.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	32,080,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн	32,080,000.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Тосонцэнгэл сумын сум дундын ойн анги-ийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Энэхүү тайланд шалгагдагч байгууллагат Тосонцэнгэл сумын Сум дундын ойн ангитай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Улиастай ван аудит ХХК-ийн ахлах аудитор П.Ганцолмон, аудитор Д.Гэрэлхүү нар гүйцэтгэж, ахлах аудитор Б.Дагвасүрэн, тэргүүлэх аудитор Д.Бат-Ундраа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тосонцэнгэл сумын Сум дундын ойн анги 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Үндэсний аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 20-ний өдрийн 1/22 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Тосонцэнгэл сумын Сум дундын ойн анги нь ойг хамгаалах, нөхөн сэргээх, үржүүлэх, эзэмших, ашиглах, ой, хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдсон хэрэгжүүлэгч байгууллага юм.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Тосонцэнгэл сумын Сум дундын ойн анги нь Дотоод аудитын нэгж байхгүй.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Өмнө Тосонцэнгэл сумын Сум дундын ойн анги нь 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын

үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийлллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны нийт орлого мянган төгрөгийн 131,773.1 хувиар буюу 1,317.7 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 922.4 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Авлага	-	-	-
Бараа	2,757.8	4,095.4	1,337.6
Үндсэн хөрөнгө	194,495.6	182,451.4	-12,044.2
Нийт хөрөнгө	**197,253.4**	**186,546.8**	**-10,706.6**
Өр төлбөр	732.7	-	-732.7
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	196,520.7	186,546.8	-9,973.9
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө	**197,253.4**	**186,546.8**	**-10,706.6**

Бараа материалын дансы үлдэгдэл 1,337.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь түлш шатах тослох материалын худалдан авалт болон үлдэгдэлтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгийн данс 12,044.2 мянган төгрөг болж буурсан нь элэгдлийн зардалтай холбоотой байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 9,973.9 мянган төгрөг болж буурсан нь тайлант үеийн үр дүн буурсантай холбоотой байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр болон нийт зарлагыг 96,317.8 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлж батлуулсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 77,375.2 мянган төгрөгийн санхүүжилт, төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 17,727.0 мянган төгрөгийн, нийт 95,102.2 мянган төгрөгийн

санхүүжилт авч,урсгал үйл ажиллагаанд 94,102.2мянган төгрөгийг зарцуулж, 1,000.0 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 3,870.0 мянган төгрөг, улсын төвлөрсөн төсвөөс 721.44 мянган төгрөг, дээд шатны төсөв захирагчаас олгосон санхүүжилт 32,080.0 мянган төгрөг нийт 36,671.44 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлэн, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж-д 27,780.5 мянган төгрөг, түлш халаалтын зардалд 3,318. мянган төгрөг, бичиг хэрэг, шатахууны зардалд 4,851.4 мянган төгрөг, урамшуулалд 721,4 мянган төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Тодорхойлсон тодорхой бус байдал үүссэн, хэрэглэгчдэд хамааралтай санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудалгүй болно.

3.8 Аудитын гол асуудал

Тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх асуудлууд байхгүй болно.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасны дагуу тус байгууллагын 2021 оны Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хяналаа.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд Шилэн дансны цахим хуудсанд оруулбал зохих 148 мэдээллээс 143 мэдээллийг хугацаандаа мэдээлсэн байна. Хугацаа болоогүй 5 мэдээлэл байна.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 1 зөвлөмж хүргүүлснийг биелүүлсэн байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Балансын дараахь үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд байхгүй байна.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 1,798.4 мянган төгрөгийн зөрчлийг илрүүлэн зөрчилд 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

4.1 **Залруулсан алдаа байхгүй**

4.2 Төлбөрийн акт тогтоогоогүй

4.3 Албан шаардлага хүргүүлээгүй

4.4 Зөвлөмж:

1. Татварын, тайлагналтай холбоотой асуудал

- ✓ Илрүүлэлт: Тус байгууллага нь тайлант хугацаанд 1,798.4 мянган төгрөгийн гүйлгээг “и “ баримтгүйгээр бүртгэж тайланд тусгасан байна.

- ✓ **Өгсөн зөвлөмж:**Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7-т "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно"; Татварын ерөнхий хуулийн 28.2-т "Татвар төлөгч ногдуулалт хийхдээ энэ хуульд заасан нийтлэг журмыг баримтлах бөгөөд холбогдох хуульд заасны дагуу орлого, зарлагын гүйлгээг бүртгэх, баримтжуулах, цахим төлбөрийн баримт үйлдэх, хэвлэх, илгээх, татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд мэдээлэл дамжуулах зориулалт бүхий, нэгдсэн системд холбогдсон, стандартын шаардлага хангасан кассын машин, төхөөрөмж, компьютер, бусад дагалдах хэрэгслийг зориулалтын дагуу бүрэн ашиглаж, борлуулалтын мэдээллийг 14 хоногт багтаан татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд илгээж, бүртгүүлнэ."; Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 14.3-т "Албан татвар суутган төлөгч хоорондын бараа борлуулсан, ажил гүйцэтгэсэн, үйлчилгээ үзүүлсэн тухай бүрд төлбөрийн баримт олгох бөгөөд уг баримтуудыг дангаар, эсхүл хамтатган нэмэгдсэн өртгийн албан татварын падаан үйлдэнэ."; гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллах

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4.Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Тосонцэнгэл Сум дундын ойн анги	1	1.8	-	-	-	-	-	-	1	1.8